

## ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง การประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ  
(ฉบับที่ ๑๘)  
พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยที่เป็นการสมควรประกาศกำหนดให้ตำราการแพทย์แผนไทยและตำรับยาแผนไทย  
เพื่อการคุ้มครองให้เป็นตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติ  
คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข  
โดยคำแนะนำของคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย จึงออกประกาศไว้  
ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ตำราการแพทย์แผนไทย ตามบัญชีรายชื่อแนบท้ายประกาศฉบับนี้ เป็นตำรา  
การแพทย์แผนไทยของชาติ

ข้อ ๒ ให้ตำรับยาแผนไทย ในตำราการแพทย์แผนไทย ตามข้อ ๑ เป็นตำรับยาแผนไทย  
ของชาติ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

ปิยะสกล สกลสัตยาทร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

**บัญชีรายชื่อตำราการแพทย์แผนไทยและตำรับยาแผนไทย  
ที่ประกาศกำหนดให้เป็นตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ  
แนบท้ายประกาศกระทรวงสาธารณสุข  
เรื่อง การประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติ  
และตำรับยาแผนไทยของชาติ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๖๑**

ตำราอายุรเวชศึกษา (วิชาแพทย์แผนโบราณ) ของขุนนิเทศสุขกิจ (ถมรัตน์ พุ่มชูศรี) กล่าวถึงการแพทย์แผนโบราณ เพื่อประโยชน์ในการวินิจฉัยโรค และอาการต่างๆของโรคได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนทั้งสามารถและเข้าใจการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บให้เหมาะสมดียิ่งขึ้น ซึ่งเมื่อวินิจฉัยได้ถูกต้อง การใช้ยาสมุนไพรของโบราณรักษาโรคเหล่านั้นก็จะได้ผลตรงเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น เพราะยาแผนโบราณของไทยเรานั้น มีสรรพคุณดีหลายอย่าง แม้แต่ฝรั่งก็ยังสั่งซื้อสมุนไพรบางอย่างของไทยเราเพื่อไปทำยาเป็นจำนวนมาก ท่านขุนนิเทศท่านได้เรียบเรียงไว้นี้ เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่คนไทยที่สนใจในวิชาการแพทย์จะได้ศึกษา ประกอบด้วยตำรับยา ๑๗ กลุ่มอาการ ๒,๔๙๔ ตำรับ ดังนี้

๑. ยาแก้ไข้เหนือ ไข้พิษ และไข้กาฬ	จำนวน ๖ ตำรับ
๒. ยาแก้ป่วง	จำนวน ๗๔ ตำรับ
๓. ยาแก้โรคเด็ก	จำนวน ๕๗ ตำรับ
๔. ยาสำหรับหญิงแม่ลูกอ่อน และยาเด็ก	จำนวน ๒๑ ตำรับ
๕. ยาสำหรับเด็ก	จำนวน ๕๑๑ ตำรับ
๖. ยาธาตุวิงศ์	จำนวน ๑๑๓ ตำรับ
๗. ยาโลหิต	จำนวน ๑๕๙ ตำรับ
๘. ยาลม	จำนวน ๕๙ ตำรับ
๙. ยาธาตุบรรจบ	จำนวน ๒๖ ตำรับ
๑๐. ยาอุจจาระธาตุ	จำนวน ๔ ตำรับ
๑๑. ยาปัสสาวะพิการ	จำนวน ๔ ตำรับ
๑๒. มุตฆาต หรือ โรคขัดปัสสาวะ ซ้ำเลือด ซ้ำหนอง ฯลฯ	จำนวน ๔ ตำรับ
๑๓. มุตกิต หรือโรคระดูขาว	จำนวน ๑๐ ตำรับ
๑๔. ยามุตกิต องคสูตร	จำนวน ๕๓ ตำรับ
๑๕. ยาเกษย์	จำนวน ๙๘ ตำรับ
๑๖. ยาเบ็ดเสร์จ	จำนวน ๒๙๙ ตำรับ
๑๗. ยาแก้มะเร็ง กลาก	จำนวน ๙๙๖ ตำรับ